EUROOPAN PARLAMENTTI

2004 *2009*

Kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunta

VÄLIAIKAINEN
2005/0003(CNS)

20.6.2005

*

MIETINTÖLUONNOS

komission ehdotuksesta neuvoston puitepäätökseksi järjestäytyneen rikollisuuden torjunnasta
(KOM(2005)0006 – C6-0061/2005 – 2005/0003(CNS))

Kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunta

Esittelijä: Bill Newton Dunn

Lainsäädäntömenettelyistä käytettävät symbolit

*	Kuulemismenettely *yksinkertainen enemmistö*
**I	Yhteistoimintamenettely (ensimmäinen käsittely) *yksinkertainen enemmistö*
**II	Yhteistoimintamenettely (toinen käsittely) *yksinkertainen enemmistö yhteisen kannan hyväksymiseksi* *parlamentin jäsenten enemmistö yhteisen kannan hylkäämiseksi tai tarkistamiseksi*
***	Hyväksyntämenettely *parlamentin jäsenten enemmistö lukuun ottamatta EY-sopimuksen 105, 107, 161 ja 300 artiklassa ja EU-sopimuksen 7 artiklassa tarkoitettuja tapauksia*
***I	Yhteispäätösmenettely (ensimmäinen käsittely) *yksinkertainen enemmistö*
***II	Yhteispäätösmenettely (toinen käsittely) *yksinkertainen enemmistö yhteisen kannan hyväksymiseksi* *parlamentin jäsenten enemmistö yhteisen kannan hylkäämiseksi tai tarkistamiseksi*
***III	Yhteispäätösmenettely (kolmas käsittely) *yksinkertainen enemmistö yhteisen tekstin hyväksymiseksi*

(Ilmoitettu menettely perustuu komission esittämään oikeusperustaan.)

Tarkistukset säädösehdotukseen

Parlamentin tarkistukset merkitään ***lihavoidulla kursiivilla***. Pelkkää *kursivointia* käytetään kiinnittämään teknisten yksiköiden huomio sellaisiin säädösehdotuksen osiin, jotka ehdotetaan korjattavaksi lopullisessa tekstissä (esimerkiksi selvästi virheelliset tai kyseisestä kieliversiosta pois jääneet kohdat). Korjausehdotusten hyväksymisestä päättävät asianomaiset tekniset yksiköt.

SISÄLTÖ

Sivu

LUONNOS EUROOPAN PARLAMENTIN LAINSÄÄDÄNTÖPÄÄTÖSLAUSELMAKSI.5

PERUSTELUT.....8

LUONNOS EUROOPAN PARLAMENTIN LAINSÄÄDÄNTÖPÄÄTÖSLAUSELMAKSI

komission ehdotuksesta neuvoston puitepäätökseksi järjestäytyneen rikollisuuden torjunnasta
(KOM(2005)0006 – C6-0061/2005 – 2005/0003(CNS))

(Kuulemismenettely)

Euroopan parlamentti, joka

– ottaa huomioon komission ehdotuksen (KOM(2005)0006)[1],

– ottaa huomioon Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 34 artiklan 2 kohdan b alakohdan,

– ottaa huomioon Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 39 artiklan 1 kohdan, jonka mukaisesti neuvosto on kuullut parlamenttia (C6-0061/2005),

– ottaa huomioon työjärjestyksen 93 artiklan ja 51 artiklan,

– ottaa huomioon kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunnan mietinnön ja ulkoasiainvaliokunnan, oikeudellisten asioiden valiokunnan sekä sisämarkkina- ja kuluttajansuojavaliokunnan lausunnot (A6-0000/2005),

1. hyväksyy komission ehdotuksen sellaisena kuin se on tarkistettuna;

2. pyytää komissiota muuttamaan ehdotustaan vastaavasti EY:n perustamissopimuksen 250 artiklan 2 kohdan mukaisesti;

3. pyytää neuvostoa ilmoittamaan parlamentille, jos se aikoo poiketa parlamentin hyväksymästä sanamuodosta;

4. pyytää tulla kuulluksi uudelleen, jos neuvosto aikoo tehdä huomattavia muutoksia komission ehdotukseen;

5. kehottaa puhemiestä välittämään parlamentin kannan neuvostolle ja komissiolle.

Komission teksti	Parlamentin tarkistukset

Tarkistus 1
Johdanto-osan 4 a kappale (uusi)

	(4 a) Jos kolmannen pilarin tietosuojaväline hyväksytään, Interpolin ja Europolin välistä yhteistyötä olisi kehitettävä kansainvälisen järjestäytyneen

[1] EUVL C. / Ei vielä julkaistu virallisessa lehdessä.

rikollisuuden tutkimista koskevien tietojen jakamiseksi.

Perustelu

Europolin ja Interpolin suhdetta ei ole selkeästi määritelty, ja päällekkäisyyksiä esiintyy. Molemmilla on keinoja, joita pitäisi jakaa tehokkaasti kansainvälisen järjestäytyneen rikollisuuden torjumiseksi etenkin tietoja vaihtamalla edellyttäen, että kolmannen pilarin tietosuojaväline hyväksytään, mitä Euroopan parlamentti on pyytänyt ja mitä komissio on luvannut esittää ennen vuoden loppua.

Tarkistus 2
Johdanto-osan 4 b kappale (uusi)

(4 b) Jos rikosoikeudenkäynneissä käytettävien esineiden, asiakirjojen ja tietojen keräämiseen liittyvä, eurooppalaista todistusaineistomääräystä koskeva puitepäätös hyväksytään, jäsenvaltioiden olisi helpotettava kansainvälisen järjestäytyneen rikollisuuden tekijöitä vastaan kerätyn todistusaineiston keskinäistä tunnustamista.

Perustelu

Todistusaineiston keskinäinen tunnustaminen on kansainvälisen järjestäytyneen rikollisuuden torjunnan kulmakivi. Eurooppalainen todistusaineistomääräys on hyväksyttävä ja pantava täytäntöön mahdollisimman nopeasti.

Tarkistus 3
6 artiklan e a alakohta (uusi)

(e a) 2 artiklassa tarkoitettujen rikosten kautta saatujen tavaroiden, laitteiden ja tuottojen takavarikointi,

Perustelu

Tavaroiden, laitteiden ja tuottojen takavarikointi on yksi tehokkaimmista keinoista torjua rikollisuutta, sillä se poistaa rikollisen toiminnan rahoituksellisen perustan.

Tarkistus 4

6 artiklan e b alakohta (uusi)

(e b) tavaroiden tuhoaminen,

Tarkistus 5
6 artiklan e c alakohta (uusi)

(e c) oikeuden päätösten julkaiseminen.

Tarkistus 6
8 a artikla (uusi)

8 a artikla

Jokaisen jäsenvaltion on perustettava erityisyksiköt törkeää ja järjestäytynyttä rikollisuutta sekä omaisuuden takaisinperintää varten, joilla varmistetaan kansallisen tason koordinointi ja jotka toimivat yhteyspisteenä.

Perustelu

On tärkeää varmistaa asianmukainen ja yksinkertaistettu koordinointi ja suunnata huomio rikollisten rahoihin, jolloin vaikutus on suurin. Isossa-Britanniassa ja Irlannissa äskettäin perustettujen yksikköjen menestys antaa aihetta harkita vastaavien yksikköjen perustamista.

Tarkistus 7
10 artiklan 1 a kohta (uusi)

1 a. Jäsenvaltioiden on kerättävä tilastotietoja 2 artiklassa mainituista rikkomuksista ja toimitettava kyseiset tiedot komissiolle, joka laatii harmonisoidut ja vertailukelpoiset tilastot vuodesta 2006 lähtien.

Perustelu

Ilman asianmukaisia tilastoja, jotka ovat yhteneväisiä ja vertailukelpoisia, unionilla ei ole mahdollisuutta käsitellä tai arvioida järjestäytyneen rikollisuuden ongelmaa.

PERUSTELUT

Kansainvälinen järjestäytynyt rikollisuus on mittasuhteiltaan valtaisa, ja se kasvaa koko ajan. Jos se olisi valtio, kyseessä olisi maailman neljänneksi suurin talousmahti.

Suuri yleisö tietää siitä vain vähän. Jokaisen jäsenvaltion poliisivoimat ovat demokraattisessa valvonnassa, joten kansalaiset ovat perillä paikallisesta tilanteesta. Mutta Euroopan tai koko maailman tason rikostentorjunnalle ei ole olemassa demokraattista tarkkailua tai valvontaa.

Kansainvälinen rikollisuus ruokkii paikallisen tason rikollisuutta. Arvioiden mukaan esimerkiksi jokainen kaduillamme myytävä kilo heroiinia aiheuttaa yli kaksi sataa pahoinpitelyä tai murtoa.

Keitä kansainväliset rikollisjoukkiot ovat? Niiden kotipaikat ovat pääasiassa EU:n ulkopuolella paikoissa, joissa lainvalvonta on heikkoa ja korruptiomahdollisuudet ovat hyvät; Venäjä, Itä-Eurooppa, Keski-Aasia, Kiina, Nigeria, Brasilia. Kaikki paikkoja, joissa on älykkäitä ihmisiä ilman mahdollisuuksia lailliseen työntekoon. Kohteena rikollisilla on aina EU:n ja USA:n rikkaudet.

Rikollisten pääasiallinen toimintakenttä on seuraava:

a. huumeet – heroiinin tuonti Afganistanista, kokaiinin tuonti Kolumbiasta ja ekstaasin vienti Euroopan ulkopuolelle.
b. halvalla tehtyjen heikkolaatuisten väärennettyjen tuotteiden salakuljetus cd- ja dvd-levyt, piraattifarmarit ja -hajuvedet, mutta myös väärennetyt kondomit, lentokoneiden varaosat, autojen jarrut, lääkkeet, vauvanruoat jne. Näillä toimilla heikennetään EU:n alueen rehellisten työntekijöiden työllisyyttä ja velvoitetaan veronmaksajat ylimääräisiin korvauksiin menetysten johdosta.
c. henkilöllisyyksien varastaminen pääasiassa Internetin välityksellä, houkuttelemalla herkkäuskoisia eurooppalaisia antamaan pankkitietonsa tai sosiaaliturvatunnuksensa, jolloin heidän rahansa voidaan varastaa.
d. naiskauppa prostituutiota varten, lapsikauppa pedofiliaa varten ja laittomien maahanmuuttajien salakuljettaminen EU:n alueelle.
e. rahan väärentäminen.
f. loistoautojen kaappaukset ja myyminen Itä-Eurooppaan.
g. Savukkeiden ja alkoholin salakuljetus paikallisten verojen erilaisuuden vuoksi.
h. rahanpesu varojen rikollisen alkuperän peittämiseksi – esim. mafia osti latvialaisia pankkeja ennen EU:n laajentumista, ja IRA pyrkii ostamaan bulgarialaisen pankin ennen maan liittymistä EU:n jäseneksi.

Eräät terroristiryhmät käyttävät järjestäytynyttä rikollisuutta poliittisen toimintansa rahoittamiseen. Madridin pommien räjäyttäjät myivät väärennettyjä cd- ja dvd-levyjä toimintansa rahoittamiseen.

Miten Euroopan unioni torjuu järjestäytyneitä rikollisjoukkioita? Vastaus on: todennäköisesti huonosti, mutta koska meille ei kerrota, emme tiedä. Jäsenvaltiot eivät myöskään tiedä, sillä EU:ssa ei ole olemassa yhtenäisiä tilastoja järjestäytyneen rikollisuuden koko laajuuden selvittämiseksi ja paljastamiseksi. Kenelläkään ei ole kokonaiskuvaa tilanteesta.

EU:n sisärajat ovat auki. Liikemiehille ja yksittäisille matkailijoille tästä on paljon hyötyä. Samoin rikollisille. Mutta kaikki Euroopan lainvalvontavirastot ovat kansallisia, niiden virkamiehet eivät saa ylittää rajoja, ja niiden toimet ovat rajoitettuja.

Euroopan unionilla on Europol, joka on Haagissa (Alankomaat) sijaitseva tiedustelutietojen koordinointikeskus. Sen virkamiehillä ei kuitenkaan ole pidätysvaltuuksia, eikä Europolilla ole valtuuksia pakottaa kansallista virastoa ryhtymään toimenpiteisiin. Europolilla ei ollut johtoa useamman kuukauden aikana vuosina 2004–2005 neuvoston ministereiden riidellessä asiasta. Europol on EU:n erillisvirasto, mutta sen talousarvio on hallitustenvälinen, joten EU:n kansalaisilla ei ole mahdollisuuksia valvoa tai edes tarkkailla sen rahankäyttöä ja resursseja.

Meillä on myös Ranskan Lyonissa sijaitseva Interpol. Se on "poliisien kerho", joka rahoitetaan täysin maailman poliisivoimien lahjoituksilla. Interpolilla ei myöskään ole virkamiehiä, jotka voisivat suorittaa pidätyksiä. Europolin ja Interpolin välistä suhdetta ei ole määritelty selkeästi, ja päällekkäisyyksiä esiintyy. Molemmilla on vahvuuksia, joita ei voida jakaa toisen kanssa, koska kansallisilla viranomaisilla on sääntöjä, jotka estävät yhteistyön.

EU:lla on vielä pahempi ongelma: luottamuksen puute. Amerikkalaiset havaitsivat syyskuun 11. päivän jälkeen, että CIA ja FBI eivät toimineet yhdessä vaan käyttäytyivät kuin viholliset. Sama ilmiö on olemassa Euroopassakin, mutta paljon suuremmassa mittakaavassa.

Jäsenvaltioiden sisällä paikallisten eri poliisivoimien välillä vallitsee luottamuspula. Tieto on valtaa, ja tiedon haltijat eivät halua jakaa sitä.

EU:n sisärajoilla luottamuspula on paljon pahempi. Kaikki se pieni rajatylittävä poliisiyhteistyö mikä on olemassa, tapahtuu henkilökohtaisten kontaktien pohjalta. EU:ssa ei ole olemassa keskusta, josta saisi nopeasti kaikkien 25 jäsenvaltion poliisien puhelinnumerot ja nimet. Yhteiset tutkimusryhmät mahdollistava EU:n direktiivi ei vielä ole voimassa, sillä kaikki jäsenvaltiot eivät ole sitä ratifioineet. Italia ei vieläkään ole ratifioinut eurooppalaista pidätysmääräystä.

Miksi kansallisia poliisivoimia valvovat kansalliset johtajat, jotka tietävät ongelmasta eniten, eivät tee juuri mitään kansainvälisen järjestäytyneen rikollisuuden torjumiseksi? Psykologisesti kyse on siitä, että he haluavat voittaa kansalliset parlamenttivaalit eivätkä Euroopan parlamentin vaaleja. He pitävät poliisin resurssit omassa valtiossaan, vaikka kansainvälinen rikollisuus ruokkii paikallisia rikoksia. Poliisin resurssien vaatimisella kansainvälisen rikollisuuden torjumiseen muualla saavutetaan harvoja ääniä, sillä suuri yleisö ei tiedä kansainvälisen järjestäytyneen rikollisuuden laajuutta.

Euroopan äänestäjillä on oikeus tietää koko kuva järjestäytyneen rikollisuuden yllättävästä laajuudesta ja kehittyneisyydestä sekä EU:n jäsenvaltioiden kyvyttömyydestä sopia toimista ja valtuuksista EU:n tasolla. Ehkä ainoastaan Euroopan parlamentti voi painostaa tarvittavan avoimuuden aikaansaamiseksi, kansallisen riitelyn lopettamiseksi ja EU:n tason toimien käynnistämiseksi ennen kuin on liian myöhäistä.

Olennainen kysymys on, pitäisikö poliisien olla hallituksen toimijoita vai suuren yleisön suojelijoita? Jälkimmäiseen vaihtoehtoon uskovien olisi painostettava avoimuuden ja Euroopan tason valvonnan demokraattisen valvonnan puolesta.

Huomioita yksittäisistä artikloista:

1 artikla: LIBE-valiokunnan käsityksen mukaan tämä artikla on tarpeellinen, vaikka Ison-Britannian hallitus on ilmoittanut uskovansa, että se ei ole tarpeellinen, koska sen yhteydessä olisi luotava uusia rikkomuksia Ison-Britannian lainsäädäntöön.

Uusi 8B artikla: todistusaineiston hyväksyminen
On päästävä sopimukseen siitä, mikä todistusaineisto on hyväksyttyä tuomioistuimissa. Esimerkiksi Ison-Britannian tuomioistuimissa rikollisia vastaan ei saa käyttää puhelintietoja, jotka on saatu puhelinta kuuntelemalla tai Ison-Britannian maailmanlaajuiselta kuunteluasemalta (GCHQ) Cheltenhamissa.

Uusi 8D artikla: uudet erityisvirastot
Isossa-Britanniassa, jossa on yli 80 erilaiset poliisivoimat, ollaan perustamassa törkeiden rikosten ja järjestäytyneen rikollisuuden yksikköä (SOCA) koordinoimaan rikosten torjuntaa. Sitä pidetään Ison-Britannian uutena FBI:nä. Muiden jäsenvaltioiden olisi ryhdyttävä myös toimiin sisäisten poliisivirastojensa toiminnan koordinoimiseksi. Irlannin tasavalta oli ensimmäinen, joka perusti omaisuuden palautusta käsittelevän toimiston, joka voi ottaa haltuun rikoksista syytettyjen omaisuuden. Rikollisten rahoihin iskeminen tuntuu kaikkein eniten. Muiden jäsenvaltioiden olisi seurattava Irlannin esimerkkiä.